

Bioplynová stanica v súčasnosti na prátaž

Z nového obchvatu Košíc vidieť ako na dlani bioplynovú stanicu a pasúci sa dobytok podniku AT Abov Rozhanovce. Krásna nová diaľnica zobrala, ako to žiaľ býva, veľkú časť najúrodnejšej pôdy a rozdelila veľké parcely na menšie s horším prístupom.

Spoločnosť Agrotrade Group z Rožňavy stojí stabilne na troch nohách - ponuke technológií pre poľnohospodársku prvovýrobu, výrobe a predaji potravín a poľnohospodárskej prvovýrobe. Jedným z podnikov patriacich do skupiny je AT Abov z Rozhanoviec pri Košiciach.

Za 16 rokov prerobili podnik

Agrotrade Group prevzal pôvodný poľnohospodársky podnik v roku 2006. Za 16 rokov prešli Rozhanovce obrovskými zmenami, ktoré odrzkadľujú vývoj techniky, ale napríklad aj podporu štátu pre živočíšnu výrobu. Kompletne sa zrekonštruovali maštale, vybudovala sa bioplynová stanica a skladisková hala či investovalo sa do pôdy a technického vybavenia. V čele podniku stojí Bc. Marek Pethö: „Hospodárime na 1 776 ha poľnohospodárskej pôdy, z čoho je rádovo 1 600 ha ornej. Základnými plodinami v rastlinnej výrobe sú oziminy pšenica a jačmeň pestované na 600 ha, ďalej repka na 160 ha a sója na 270 ha. Pre našu bioplynovú stanicu pestujeme kukuricu na 370 ha a ozimnú raž na 140 ha, po ktorej ešte sejeme kukuricu. Pre dobytok pestujeme lucernu a jarné miešanky,“ hovorí konateľ spoločnosti.

Bioplynová stanica

BPS v časoch vysokých cien energií je, paradoxne, ešte viac stratovejšia. Dôvodom sú zmluvy o výkupných cenách energií, ktoré boli pre prevádzkovateľov výhodné len v časoch nižších cien energií. Ďalší paradox

Pred novou skladiskovou halou a s novou technikou AT Abov sa konali praktické maturity študentov Strednej odbornej školy Agrotechnickej z Moldavy nad Bodvou.

a nesystémovosť štátu je v tom, že pri avizovanom odstrihnutí sa od ruských energonosičov väčšina BPS u nás utlmuje činnosť. „Garantovaná výkupná cena zazmluvnená na 15 rokov bola výhodná pri nižších cenách elektrickej energie. Pri vysokých cenách vstupov a pôvodných výkupných cenách za kWh podnik výrazne stráca,“ hovorí konateľ a vymenováva, že v porovnaní s minulým rokom stúpili náklady na pestovanie kukurice o 178 %, cena elektrickej energie trojnásobne a nafty asi dvojnásobne. Zákon síce umožňuje indexáciu garantovaných výkupných cien, ale zatiaľ k tomu nepristúpil.

„Realizácia stavby bola v réžii Agrotrade Group. Technológie, servis a údržby spojené s prevádzkou zabezpečuje dcérska AT Navaro. Zaujímavosťou našej BPS je, že namiesto jednej kogeneračnej jednotky s výkonom 1 MWh máme dve jednotky s výkonom 600 a 400 kWh,“ hovorí Bc. Marek Pethö. Rozdelenie výkonu má výhodu počas údržby alebo poruchy, keď môžu striedavo odstavovať jednotky bez toho, aby prerušili prevádzku stanice ako celku.

Novým trendom v bioplynových staniaciach je výroba biometánu a jeho dodávka do plynovej potrubnej siete, čím sa znižujú straty pri spaľovaní motormi a pri chladení. V Rozhanovciach o tom vedia, ale horšia infraštruktúra a vysoká investícia nateraz bránia prestavbe technológií.

Chov dobytku prešiel zmenami

V Rozhanovciach zmenili filozofiu chovu dobytku. Zrušili dojnice a začali s chovom mäsového plemena charolais. Dôvodom bolo rozhodnutie skupiny o špecializácii vybraných podnikov na chov dojníc a to, že AT Abov má 130 ha prifarmových pasienkov. Ekonomiku dosahujú výbornými chovateľskými ukazovateľmi a celoročným pobytom zvierat na pasienkoch, v zime chránené jednoduchými prístreškami. Stádo rozdelili do štyroch kategórií, každá s vyhradenou plochou pasienka.

„Základné stádo tvorí 230 jedincov. Produkujeme kvalitné telatá pre našu sieť Farmfoods a na ďalší výkrm. Na farme Dúbravka pri Michalovciach produkujeme aj

Jemne mletý vápenc upravuje pH pôdy a sprístupňuje živiny, ale je zdrojom živín ako vápnik a horčík. Možno ním hnojiť aj vzižené porasty, pričom ho odporúčajú zapracovať prútovými bránami.

Prifarmové pasienky s jednoduchými prístreškami sú celoročným stanovišťom pre plemeno charolais.

Bioplynová stanica má dve kogeneračné jednotky s výkonom 600 a 400 kWh.

ošípané mangadurky, čo sú krížence mangalic a duroka a ošípané plemena biele ušľachtilé," hovorí konateľ.

Lom Oreské ako zdroj vápenca

„Od minulého roka AT Abov prevádzkuje aj lom Oreské, kde ťažíme dolomitický vápenec pre vápnenie a stavebné účely. Pre poľnohospodárov vyrábame jemne mletý vápenec pre úpravu pôdnej reakcie a podstatné zlepšenie pôdno-vzdušného režimu, lebo vápnik lepí a udržuje drobné ílovité častice v agregátoch. Zväčšujú sa póry, v ktorých sa podstatne lepšie viaže potrebné množstvo vlhky pre koreňový systém rastlín. Zabraňuje sa tým tvorbe prísušku a zhutňovaniu pôdy. Zvýšením dostupnosti vápnika počas vegetácie sa posilňuje odolnosť rastlín, znižuje sa výskyt slimákov, pôdnych chorôb, zlepšuje sa pôdna hygiena, priaznivo sa pôsobí na činnosť mikroorganizmov a baktérií v pôde," hovorí konateľ.

Agrotrade Group Rožňava vie ponúknuť zákazníkom v rámci celého Slovenska nielen vápenec, ale aj komplexnú službu od dopravy vlastným kamiónom až po aplikáciu, ktorá je z technického pohľadu veľmi zložitá a staršími strojmi aj pomerne nepresná. Moderné technológie vstúpili aj do oblasti úpravy pH pôdy a dnes už viete dávkovať vápenec variabilne podľa dodaných pôdnych máp. Agrotrade Group má v tomto smere dlhodobé skúsenosti vďaka aplikátoru Krampe SK 600 (pred tým AT-Vápnar). Služby poskytujú štyrmi strojmi a názov napovedá, že aplikátor má základ v technike Krampe. Presnosť po celej šírke aplikácie 14 m sa dosahuje vďaka ramenám so závitovkou, ktorá je na rozdiel od odstredivých systémov podstatne presnejšia. Zameriavajú sa vzhľadom na vzdialenosť na východné Slovensko.

Variabilná aplikácia vápenca aj počas vegetácie

Vápnenie, lepšie povedané hnojenie vápnikom a horčíkom, možno vykonávať aj počas vegetácie. V porovnaní s vápnom je mletý vápenec pre rastliny neškodná surovina a môže preto dôjsť ku kontaktu s listami. Neškodnosť potvrdzujú aj v Rozhanovciach: „Túto jar sme vápenec aplikovali do pšenice, raže aj jačmeňa priamo na porast v dávke asi 500 kg na hektár a zapracovali ho

Digestát a tekuté organické hnojivá sa stávajú zaujímavým zdrojom živín. Preto k ich aplikácii pristupujú zodpovedne.

prúťovými bránami. Zatiaľ sme nezistili ani negatívny vplyv pri výskyte vlhkosti v podobe rosy. Odporúčame hnojiť menšími dávkami a častejšie," hovorí Bc. Marek Pethö. Pre hnojenie je limitujúca výška porastu a mieru jeho poškodenia technikou.

Kombinujú kyprenie a hĺbkové kyprenie

V Rozhanovciach používajú traktory značky Massey Ferguson a JCB Fastrac. „Potrebujeme výkonné stroje pre rastlinnú výrobu, strednú triedu, ale aj malé obslužné stroje pre živočíšnu výrobu. Sortiment Massey Ferguson nás v tom plne uspokojuje. Z vysokovýkonných traktorov nad 300 koní nám postačujú tri," konštatuje konateľ.

Z pôdospracujúceho náradia a sebu sa zameriavajú pochopiteľne na značku Väderstad. Na predsejbovú prípravu slúžia 8 a 10 m NZ-Agressive, tanierové náradie 6,5 m Carrier a 4 m sejačka Rapid. Širšie náradie zatiaľ neplánujú kúpiť kvôli strmým kopcom a miestami ťažšej pôde.

Čoraz častejšie sekundujú náradie Väderstad Top Down podryváky Hatzebichler Delta vo verzii 9 a 13 radlíc. Hlbšie kyprenie do viac ako 30 cm svojím spôsobom nahrádza orbu v jesenných podmienkach, šetrí sa drahocenný čas a v optimálnych podmienkach vedú pripraviť aj kvalitné osivové lôžko. V prípade jarín podryvajú hlbšie a pôdu

nechávajú vyzrieť až do jari. Špecifikom strojov Delta je, že predné radlice idú hlbšie. Zadné sú určené viac na rozrušovanie a prekypovanie povrchu pôdy.

Plečky aj v sóji a repke?

Hatzebichler je známym aj výrobou strojov na reguláciu zaburinenosti. V Rozhanovciach používajú prstové brány so záberom 9 a 12 m s aplikátorom. Používajú ich na zapracovanie bakteriálnych prípravkov a vápenca, pričom si cenia aj ich úlohu pri ničení prísušku, podpore odnožovania a čiastočnom ničení burín na ornej pôde, ale aj pasienkoch a VRK. Prúťové brány možno použiť aj v sóji, ktorá ale vyžaduje cit pre termín nasadenia.

Dve plečky pre širokoriadkové plodiny plánujú používať aj v ďalších plodinách ako repka či sója, ktorú dokáže vo väčšej medzioriadkovej vzdialenosti zasiať Väderstad Tempo. Nevyhnutnosťou je v tomto prípade kamerové navádzanie. Marek Pethö očakáva, že technológie likvidácie burín sa vzhľadom na situáciu s pesticídmi stanú bežne využívanými.

Aktuálne sa ako konateľ borí s takými istými problémami, ako každý podnik na Slovensku – raketovo stúpajúcimi cenami energií a vstupov, ktoré vedú k utlmovaniu intenzity a povedú k nižším úrodám.

■ **Marián Kukučka**

Moderná mechanizácia v poľnohospodárstve®